

- **Förbud för länsherrar och länsmän att utkräva andra skatter av bönderna än dem kungen bestämt eller att utkräva underhåll eller skjuts på resor.**

Det är framför allt innehållet i den tredje punkten som tilldragit sig intresse och blivit föremål för diskussion.

Vad avsågs med "*all kunglig rätt*"? Den tolkning som kommit att gälla är att de befriades, *frälstes*, från skatt till kronan.

Och vad avsågs med "*råd och hjälp*"? Sannolikt har avsetts olika slag av tjänster, men främst krigstjänst.

En annan fråga har varit vilka som avses i sista stycket "*alla de män som tjäna med stridshäst, vilka de än tjäna*". Detta var sannolikt ett djärvt snilledrag av Magnus. Efter de oroliga åren på 1270-talet fanns det stora beväpnade grupper i landet. Dessa tjänade olika stormän, t.ex. lagmän, biskopar och andra kungen inte hade någon kontroll över. Nu knöt han även dessa till sig genom att *frälsta* dem från skatt, och inte bara dessa, han öppnade också en möjlighet för andra som hade tid och råd att tjäna med stridshäst. Därmed hade han knutit en kungatrogen och modern krigsmakt till sig i hela landet

Men han hade också skapat en ny samhällsklass, *det världsliga frälset*, en krigarklass. Det rådde dock en betydande skiktning i denna klass. På en herredag i Skänninge 1284 skulle han meddela regler för frälseklassen, t.ex. om hur många män olika kategorier skulle få ha i följe vid möte med kungen.

Hertig Bengt fick komma med 40 ryttare, biskopar med 30, rådsherre med 12, svenner fyra och övriga två.

Nu var rytteriet stommen i krigsmakten; lantförsvaret med dess elitstyrka ledningen hade ersatts av häst och ryttare i rustning. Det var en ny stridsteknik som gällde. Man har sagt att detta var en förändring jämförbar med den i första världskriget, då pansarfordon ersatte gevärsskyttar.

Kavalleriets växande betydelse skulle också komma att medföra ett uppsving för hästaveln, vilket i sin tur medförde behov av ökade betesmarker. Detta kom i sin tur att påverka kulturlandskapets utseende.

Men Alsnö staga förändrade inte enbart krigsmakten. Den var också en bekräftelse på ett förändrat samhällssystem. Nu styrde kungamakten genom män som fått privilegier bland annat i form av skattebefrielse. Dessa i sin tur hade rätt att beskatta befolkningen i de områden där de var herrar. Sverige hade närmast sig det samhällsskick, *feodalvälde*, som var vanligt i Europa.

Feodalvälde och arvkungadöme, det var mycket långt från det ideal folkungarna hade stridit och dött för.